

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО КЛІМАТУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ

ЗБІРНИК

матеріалів Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 28 березня 2024 року)

Полтава
2024

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

**ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА
ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ
МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО КЛІМАТУ ТА
ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ**

ЗБІРНИК

матеріалів Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 28 березня 2024 року)

**Полтава
ПУЕТ
2024**

УДК 339.9:004.738.5:339.7(082)
В80

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавський університет економіки і торгівлі заборонено

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

О. О. Нестуля, голова програмного комітету, д-р. іст. наук, проф., ректор Полтавського університету економіки і торгівлі (ПУЕТ);
П. О. Куцук, д-р. екон. наук, проф., ректор Львівського торговельно-економічного університету;
Д. П. Дімітров, д-р. екон. наук, проф., ректор Університету національного та світового господарства;
С. О. Катажина, проф. Повісланського університету, доктор філософії;
Х. Х. Назарзода, д-р. техн. наук, доц., ректор Таджикиського державного університету комерції;
Л. О. Шавга, д-р. екон. наук, проф., ректор Кооперативно-торгового університету Молдови.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Стіволови організаційного комітету:

Н. С. Педченко, голова організаційного комітету, д-р. екон. наук, проф., перший проректор;
В. Ю. Стрілець, д-р. екон. наук, доц., завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
О. В. Яриш, канд. екон. наук, доц., завідувач кафедри фінансів та банківської справи.

Члени організаційного комітету:

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи;
Л. М. Діденко, директор центру інформаційного забезпечення освітнього процесу;
Ю. В. Перегуда, директор міжнародного науково-освітнього центру;
Н. І. Матюгура, завідувач науково-організаційного відділу;
О. В. Гасій, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
Т. П. Гудзь, д-р. екон. наук, проф., проф. кафедри фінансів та банківської справи;
А. А. Пожар, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
С. П. Прасолова, канд. екон. наук, доц., заступник завідувача кафедри фінансів та банківської справи;
В. І. Рекотова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Г. М. Сидоренко-Мельник, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
А. М. Соколова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри фінансів та банківської справи;
С. І. Гуль, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
А. Л. Флегантова, канд. екон. наук, доц., доц. кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Л. С. Франко, старший викладач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;
Ю. О. Єжелій, асистент кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин.

Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації
В80 на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 28 березня 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2024. – 456 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., рос. та англ. мовами.

ISBN 978-966-184-467-3

У збірнику подано матеріали доповідей, оприлюднених на Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Вплив глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на формування міжнародного економічного клімату та фінансової екосистеми». Розраховано на наукових і науково-практичних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читацький загал.

УДК 339.9:004.738.5:339.7(082)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналі. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

ISBN 978-966-184-467-3

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2024

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

Міністерство освіти і науки України

Полтавський університет економіки і торгівлі

Львівський торговельно-економічний університет

Університет національного і світового господарства
(Республіка Болгарія)

Повіслянський університет (Республіка Польща)

Таджицький державний університет комерції
(Таджикистан)

Кооперативно-торговий університет Молдови (Молдова)

*Феодосьєв М. В., здобувач вищої освіти;
Стрілець В. Ю., д-р. екон. наук,
доц., – науковий керівник
Полтавський університет економіки і торгівлі,
м. Полтава, Україна*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Прямі іноземні інвестиції в економіку є ключовим чинником сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності країн на світовому ринку. Для країн, які шукають шляхи економічного зростання та розширення своїх можливостей, залучення іноземних інвесторів стає важливим завданням. Україна, як країна з великим потенціалом та розвиненою галузевою структурою, також прагне активізувати свої зусилля у привабленні прямих іноземних інвестицій. Особливо гострою є необхідність залучення прямих інвестицій для післявоєнного відновлення України. Серед дослідників, що займають питаннями залучення іноземних інвестицій в Україну слід відмітити Шевченко Л. М. [1], Огінок С., Кохана С. [2]; Педченко Н. С., Стрілець В. Ю., Яріш О. В., Сокіл А. А., Муха М. Ю. [3] та ін.

Розуміння факторів, які впливають на залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України, є критичним для розробки ефективної стратегії приваблення інвестиційного капіталу. Враховуючи унікальність кожної країни та її економічні особливості, аналіз та ідентифікація цих факторів допомагає визначити переваги та недоліки, а також розробити ефективні заходи для залучення та збереження іноземних інвесторів. У науковій літературі надається різна класифікація факторів впливу на прямі іноземні інвестиції: політична стабільність; економічна політика; правова система; ринковий доступ; інфраструктура; людські ресурси; корупція та бюрократія; податкова та інвестиційна політика; ризик та дохідність; геополітична ситуація [1; 2]. Залежно від конкретної ситуації, ці фактори можуть мати різний вагомий вплив на залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України.

Прозорість, та ефективність економічної політики держави можуть бути важливими факторами для інвесторів. У 2023 році реальний ВВП України показав зростання, оцінюване на рівні 5–5,5 % залежно від різних джерел. Це відновлювальний рух після різкого занепаду на 28,8 % у 2022 році. Хоча економіка показала ознаки відновлення, рівень ВВП залишався на близько чверть нижчим, ніж у 2021 році. У першому кварталі 2023 року спостерігався спад, але протягом решти трьох кварталів відбувалося зростання [6].

Щодо стабільності національної валюти як одного із індикторів економічної політики, то у 2023 році Україна почала з офіційним курсом на рівні 36,6 гривень за долар, хоча готівковий курс станом на 1 січня був значно вищим – 40,5 грн/дол. Більшу частину року Національний банк України утримував курс на рівні 36,6 грн/дол, а відмінність від готівкового курсу поступово зменшувалась. З жовтня Нацбанк перейшов до режиму керованої гнучкості, проте завдяки великим обсягам валютних інтервенцій гривня навіть трохи зміцнювалася. У грудні тренд змінився, і курс долара почав зростати, в результаті чого в новий 2024 рік Україна ввійшла з курсом 38 грн/дол.

У 2023 році в Україні був зафіксований надзвичайно високий рівень інфляції, що спричинений війною та збільшеним обсягом друку гривні для фінансування воєнних витрат. Проте протягом цього року вдалося скоригувати цю ситуацію: систематичні підтримки з боку зарубіжних донорів дозволили припинити монетарне фінансування бюджету (через друк гривні), а також сприяли зниженню цін на продукти за рахунок врожаїв в цілому країні. Наприкінці 2023 року рівень інфляції склав 5,1 %, що майже повернулося до попереднього таргету інфляції на рівні 5 % до початку конфлікту [5].

Наявність кваліфікованої робочої сили та її відповідність потребам ринку також є важливим чинником. Протягом усього 2023 року спостерігався стійкий тренд до поступового зменшення безробіття. У той же час, наприкінці року рівень безробіття залишався на 1,5–2 рази вищим, ніж на початку 2022 року, перед вторгненням. Протягом 2023 року стабільно 20–25 відсотків

респондентів Info Sapiens повідомляли про скорочення витрат на їжу, що приблизно відповідає оцінці рівня бідності в Україні, наданій Світовим банком [4].

Інвестори зазвичай оцінюють рівень ризику та очікувану дохідність своїх інвестицій у конкретній країні. У 2023 році завдяки міжнародній фінансовій підтримці валютні резерви України досягли найвищих значень в історії. Наприкінці року обсяг міжнародних резервів країни становив 40,5 млрд дол. Такий стан речей під час воєнного конфлікту став можливим виключно завдяки надзвичайній фінансовій підтримці України.

Фактори, такі як геополітична стабільність та відносини з сусідніми країнами або міжнародними партнерами, також можуть впливати на рішення щодо інвестування. У 2023 році Україна вирішила власноруч створити Український морський коридор до чорноморських портів Одеської області після того, як росія не виконала свої зобов'язання за Зерновою угодою. Цей крок дозволив збільшувати обсяг експорту зернових та відновити морський експорт та імпорт товарів. Однак у той же 2023 рік Україна також почала відчувати негативний вплив польської блокади сухопутного кордону, яка негативно вплинула на експорт і стала причиною зменшення податкових надходжень від імпорту товарів.

Підсумовуючи, зазначимо, залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України є важливим фактором для забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Розуміння різноманітних факторів, що впливають на цей процес, має вирішальне значення для розробки ефективної стратегії залучення іноземних інвесторів. Подальше збільшення експортних можливостей, покращення інвестиційного клімату та сприяння економічному зростанню є важливими завданнями для України, яка прагне максимально використати свій потенціал та стати привабливим місцем для іноземних інвестицій, не дивлячись на складну геополітичну ситуацію та інші внутрішні виклики.

Список використаних джерел

1. Шевченко Л. В. Фактори впливу на іноземне інвестування в економіку України: підходи до класифікації. *Вісник Харківського*

національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна». 2021. № 100. С. 57–67.

2. Огінок С., Кохана С. Роль міжнародних інвестицій у світовій економіці. *Економіка та суспільство*. 2022. № 57. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-42> (дата звернення: 12.02.2024).
3. Педченко Н. С., Стрілець В. Ю., Яріш О. В., Сокіл А. А., Муха М. Ю. Державна підтримка відновлення малого підприємництва в Україні у післявоєнний період: галузевий аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Економіка і менеджмент». 2023. № 57. С. 37–47.
4. Інформація Info Sapiens. URL: <https://www.sapiens.com.ua/> (дата звернення: 18.02.2024).
5. Центр економічної стратегії. Економіка України у 2023 році: головне. URL: <https://ces.org.ua/ukrainian-economy-in-2023-tracker-overview/> (дата звернення: 15.02.2024).
6. Інформація Державної служби статистики. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.02.2024).